

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Zhodnocení vlivu dotačních prostředků na hospodaření
a rozvoj obce**

Bc. Tereza Housková

OBSAH

1 SOUHRN A KLÍČOVÁ SLOVA.....	3
1.1 <i>Souhrn</i>	3
1.2 <i>Klíčová slova</i>	3
2 CÍL PRÁCE A METODIKA.....	4
2.1 <i>Hlavní cíl diplomové práce:</i>	4
2.2 <i>Metodika:</i>	4
3 VLASTNÍ PRÁCE A ZÁVĚRY	5
4 SEZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	8
4.1 <i>Knižní zdroje</i>	8
4.2 <i>Internetové zdroje</i>	9

1 SOUHRN A KLÍČOVÁ SLOVA

1.1 Souhrn

Zvolená diplomová práce je zaměřena na čerpání dotací z fondů EU v souvislosti s financováním potřeb vybrané obce. Diplomová práce je rozdělena na tři části. První část práce je věnována teoretickým východiskům a vymezení základních pojmů, týkajících se fondů EU a dotační politiky v programovém období 2007-2013 a dotační politiky v nadcházejícím programovém období 2014 – 2020. Rovněž jsou v práci vymezeny základní pojmy, týkající se obce a jejího finančního řízení. V úvodu druhé části práce je charakterizována vybraná obec. Tato část práce se zaměřuje na stručné zhodnocení hospodaření obce a rovněž je v práci popsáno využití dotací z evropských fondů ve zvolené obci. Pro přiblížení dané problematiky je také popsán obecný postup získání dotace z fondů EU. Závěrečná část práce je věnována vyhodnocení provedené ankety v obci. Na základě provedené ankety i charakteristiky obce je zpracována SWOT analýza. V dotazníkovém šetření se hodnotily jak dříve realizované projekty, tak i aktuální preference rozvojových priorit občanů obce. Na základě provedené dotazníkové ankety byly identifikovány některé projektové záměry. V poslední kapitole práce je navrženo, ze kterých operačních programů by bylo možné záměry financovat v novém programovém období.

1.2 Klíčová slova

Evropská unie, strukturální fondy, Evropský sociální fond, Evropský fond regionálního rozvoje, Fond soudržnosti, operační programy, Národní orgán pro koordinaci, obec, rozpočet obce, dotace.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Hlavní cíl diplomové práce

Charakteristika vybrané obce a seznámení se s hospodařením a využitím dotací ve vybrané obci je primárním cílem práce. Dílčím cílem v praktické části diplomové práce je popsání postupu pro získání dotace z fondů EU. Hlavním cílem diplomové práce je pak zaprvé na základě průzkumu názorů obyvatel vybrané obce zhodnotit realizované projekty v obci, zadruhé na základě výsledků identifikovat aktuální potřeby vybrané obce a navrhnout možná opatření, jak tyto záměry financovat z prostředků EU. Identifikace vhodných projektových záměrů a nalezení dotačních titulů by mohlo v budoucnu pomoci k realizaci vytipovaných projektů a tím k dalšímu rozvoji obce. Tato část práce je podpořena poznatky z teoretické části práce.

2.2 Metodika

V první části práce je vysvětlena a definována problematika čerpání dotací z fondů EU a jsou popsány základní pojmy, které souvisejí s hospodařením obce. Pro vypracování teoretické části práce bylo třeba nastudovat relevantní odbornou literaturu, která pojednává o strukturální politice EU. Kromě rešerše odborné literatury je využito především četných internetových zdrojů, souvisejících se strukturálními fondy. Data a informace jsou zpracována na základě systematického zkoumání, analýzou odborné literatury a podkladových materiálů. V teoretické části práce je použito převážně množství sekundárních dat. Autor diplomové práce vychází i z vlastních zkušeností z realizovaných projektů z fondů EU. K provedení analýzy finančního hospodaření vybrané obce v praktické části práce jsou využity dostupné informace z rozpočtů a závěrečných účtů obce, které obec zveřejňuje na svých internetových stránkách. Primární data v závěru praktické části práce vycházejí z provedeného anketního průzkumu ve vybrané obci. Sběr informací byl proveden pomocí ankety, která byla uskutečněna vlastním sběrem dat (rozhovory a dotazníky) a jejich vyhodnocením. Pro účely anketního dotazování byl vytvořen dotazník. Informace získané prostřednictvím dotazníku byly zpracovány pomocí odpovídajících metod a interpretace výsledků je pro přehlednost zobrazena v grafech v příloze práce.

3 VLASTNÍ PRÁCE A ZÁVĚRY

Se vstupem České republiky do Evropské unie se obcím výrazně zvýšily možnosti v čerpání finančních prostředků. Řada měst a obcí dnes vidí v evropských fondech jedinou možnost pro realizaci větších investičních záměrů. V aktuálním programovém období 2007-2013 mohly obce čerpat z řady programů, které měly pomoci ke zlepšení životního prostředí, života obyvatel, dopravní infrastruktury, ale například i zapojení do inovativních projektů a tvorby mezinárodních partnerství. Konkrétně je z dotačních titulů v práci popsán ROP Střední Čechy, Integrovaný operační program, Operační program Životní prostředí, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, a další oblasti podpory v programovém období 2007-2013. Z nového programového období je v práci věnována pozornost návrhům nového IROP i dalších operačních programů. Aktuálně ještě dobíhají výzvy z období 2007-2013, ale těchto výzev už není mnoho, jelikož všechny projekty musí být zrealizovány a způsobilé výdaje proplaceny do konce roku 2015. Zároveň diplomová práce popisuje změny, ke kterým dojde v novém programovém období 2014-2020, kdy dochází ke snížení počtu operačních programů a rovněž i okruh možností pro financování potřeb obcí bude oproti předchozímu období omezen. Například již nebude podporována infrastruktura občanské vybavenosti vyjma úspor energií a podpory školství, opravy místních komunikací, sportovní a volnočasová infrastruktura, infrastruktura cestovního ruchu vyjma investic do významného kulturního dědictví aj. Okruh dotačních titulů pro následující období je v práci popsán, nicméně na velkou část projektových záměrů budou muset obce hledat jiné formy financování (např. vhodné národní a krajské dotace). V novém programovém období zatím není vypsána žádná výzva a bohužel operační programy nebyly dosud Evropskou komisí schváleny. Předpokládá se, že k oficiálnímu schválení by mělo dojít v průběhu května/června 2015 a u některých operačních programů by v prvním pololetí roku 2015 měly být vypsány první výzvy. Řídící orgány zatím nezveřejnily příručky pro žadatele a příjemce, takže podrobnější podmínky pro udělení dotace v novém programovém období nejsou v práci popsány. V diplomové práci je nastíněno nové programové období dle návrhů programových dokumentů, které se mohou ještě měnit v závislosti na schvalovacím procesu. Zásadní pozitivní změnou v novém programovém období by mělo být zavedení standardizovaných pravidel, což by mělo usnadnit podávání žádostí o dotace. V diplomové práci je také charakterizována vybraná obec Hostivice. V práci je popsáno využití dotací

z fondů EU v této obci. Rovněž jsou v práci popsány projekty, na které se prostředky z fondů EU obci získat nepodařilo. Na základě analýzy stávajícího potenciálu města byly definovány hlavní oblasti rozvojových možností i limity rozvoje. Také výstupy provedené ankety přinesly významné poznatky, týkající se názorů obyvatel na současný i budoucí vývoj města. Ze zhodnocení dosud realizovaných projektů a závěrečných účtů obce jsou investiční priority minulých let zcela jasné. Jednalo se o řešení kapacity školy, školky, čistírny odpadních vod, rekonstrukci Sokolovny, budování cyklostezky a opravy místních komunikací. Nejvíce kladně byly v provedené anketě s občany obce hodnoceny projekty rozšíření kapacity škol a projekt rekonstrukce Sokolovny. Realizované projekty, o kterých mají místní občané informace, byly hodnoceny převážně pozitivně. Dle výsledků provedené ankety se také ukázalo, že většina oslovených občanů nemá zásadní výhrady k životu ve městě. Spíše spokojeno s životem ve městě je 69,84 %, velmi spokojeno je 23,81 %. Za největší přednost života v Hostivici považují místní obyvatelé blízkost Prahy. Relativně dobře je hodnocena i občanská vybavenost, kterou 66,67 % dotazovaných považuje přes určité výhrady k pestrosti nabízených služeb za dostatečnou. Přesto se v anketě objevila určitá problematická témata. Negativně byla v anketě hodnocena především nová výstavba a oblast architektonického a urbanistického charakteru města. Občané by přivítali celkové zlepšení kvality veřejného prostoru, zejména více zeleně a větší nabídku bezplatných sportovišť, jako jsou dětská hřiště, in-line dráhy, cyklostezky, cvičné lezecké stěny aj. Na projekty revitalizace parků a alejí ve vlastnictví města může město podat žádost o dotace z OP Životní prostředí. V souvislosti se sportovišti byly zmiňovány i projekty výstavby bazénu a zimního stadionu, které byly i součástí předvolebních slibů. Výstavba bazénu byla vůbec nejčastějším navrhovaným projektem v anketě. Nejedná se ale o téma nové, ale již v minulosti se uvažovalo o výstavbě bazénu v souvislosti s projektem rekonstrukce Sokolovny. Od projektu výstavby bazénu město muselo upustit z důvodu nedostatku prostředků na tento záměr. Možnosti financování sportovišť v novém programovém období budou velice omezené. Pokud jde např. o realizaci projektu nového hřiště, bylo by možné jej zařadit do nového IROP, jen pokud by bylo veřejné hřiště součástí projektu školy či školky. Obec bude muset na většinu projektů se sportovní a volnočasovou tematikou hledat vhodné národní a krajské dotace či možnosti, které nabízí komerční sféra. V provedené anketě se objevily i další zajímavé návrhy projektů, ale některé není možné ze strany města realizovat. Např. projekty na řešení vyčištění

Hostivických rybníků a řešení nevyhovujícího stavu Litovické tvrze, protože se jedná o nemovitosti v rukou soukromých majitelů a případná žádost o dotaci a účel využití těchto nemovitostí závisí zcela na jejich majitelích. Z nemovitostí, které jsou v majetku města, se v anketě objevil návrh na opravu nevzhledné budovy městské knihovny na náměstí. Zrekonstruovaná budova by mohla být využita i jako turistické infocentrum, které v obci chybí a které by mohlo sloužit pro návštěvníky obce (zejména cykloturisty). Infocentra jsou také jedním z mnoha záměrů, které již nebude možné podpořit v novém programovém období. Jedinou možností z fondů EU je získat dotaci na úspory energií u veřejných budov v rámci nového OP Životní prostředí, popř. vzhledem k tomu, že se v budově nachází městská knihovna i v rámci nového IROP, ale konkrétní dotační tituly ještě nejsou známy. V souvislosti s nárůstem počtu obyvatel nelze do problémů města nezařadit i řešení kapacity místních škol. V rámci nového programového období bude rozšiřování kapacit škol jednou z priorit, která bude podporována v rámci IROP. Z hlediska projektů na zlepšení výuky na místních školách bude možné využít i nový OP Výzkum, vývoj a vzdělávání. Dále občany trápí špatný stav místních komunikací a chodníků. Dle dosud známých informací bohužel nebudou v novém programovém období vypisovány z IROP výzvy na opravy místních komunikací a obce budou muset hledat jiné možnosti financování z národních zdrojů. V práci byla identifikována celá řada námětů, které by bylo dobré v obci řešit. Určitě každý z nás chce bydlet v místě, ve kterém funguje místní správa, ve kterém je zajištěna bezpečnost, čistota, upravené náměstí, základní občanská vybavenost, udržované a opravené chodníky a ulice, sportovní a kulturní vyžití, dostatek kvalitních veřejných prostor a zeleně aj. Na všechny tyto akce ale nemá město dostatek prostředků, proto je nutné, aby město v maximální míře věnovalo pozornost investičnímu plánování, identifikovalo priority rozvoje města a sledovalo a efektivně využívalo vyhlášených výzev na konkrétní investiční záměry. Jak vyplývá z dosud známých návrhů dokumentů na další programové období, tak získání dotací na investiční záměry bude pro menší obce a města mnohem komplikovanější a nutná bude spolupráce zejména v rámci MAS. Dle výsledků ankety by město mělo také věnovat větší pozornost komunikaci o rozvojových prioritách ve vztahu ke svým občanům a zároveň občané by se měli snažit do rozhodování o dění v obci aktivně zapojit.

4 SEZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH ZDROJŮ

4.1 Knižní zdroje

BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 S. ISBN 978-80-7400-111-6.

BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009, 79 s. ISBN 978-807-4080-142.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

PŘICHYSTAL, Aleš. *Programy a fondy Evropské unie: (učební texty)*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, 2009. 95 s. ISBN 978-80-86847-34-4.

TAUER, Vladimír, ZEMÁNKOVÁ, Helena a ŠUBRTOVÁ, Jana. *Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.

WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce I*. 1. vyd. Praha: Aspi, 2006, 146 s. ISBN: 80-7357-138-2.

ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Praha: Provozně ekonomická fakulta ČZU, 2010. 168 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

HARTMANN, Igor, ŠKORŇA, David a OJČÍKOVÁ, Helena. *Dotační tituly EU pro obce, svazky obcí, organizace zřizované a zakládáné obcemi v programovacím období 2007-2013*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009. 98 s. ISBN 978-80-87147-22-1.

4.2 Internetové zdroje

Euroskop. Fakta o EU: *Regionální politika* [on-line]. [cit. 2014-07-25]. Dostupné z www: <<https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>>.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Fondy EU v ČR. *Informace o fondech*. [on-line]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z www: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>>.

Město Hostivice. *Program rozvoje města Hostivice*. [on-line]. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z www:

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.hostivice.eu%2FVismoOnline_ActionScripts%2FFile.ashx%3Fid_org%3D4583%26id_dokumenty%3D419051&ei=e43HVNfLMqLaywPuqoLwBA&usg=AFQjCNH40KVnQuHHJ4qQak2mCructn-0_g&bvm=bv.84349003,d.bGQ>.

Internetové stránky Města Hostivice. Povinně zveřejňované dokumenty. *Rozpočty a závěrečné účty města Hostivice*. [on-line]. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z www: <<http://www.hostivice.eu/8-2-rozpocet/ds-4260/p1=4432>>.